

værdier i hverdagen **efterskolerne**

foretræde for uddannelsesudvalget om friskolelov

Efterskoleforeningen

Efterskolernes Sekretariat
Vartov
Farvergade 27, H, 2.
1463 København K

Tlf. 33 12 86 80
Fax 33 93 80 94

info@efterskole.dk
www.efterskole.dk

Dato
04.04.2005

1. Tak til udvalget formuligheden for at give Efterskoleforeningens mening tilkende vedrørende Friskolelovforslaget.
2. Vi har søgt foretræde, selv om vedtagelse af lovforslaget rent umiddelbart kun får begrænset betydning for de af landets ca. 250 efterskoler, der **ikke** er kombinerede fri- og efterskoler. 19. kombinerede. Af bemærkningerne kan vi se, at der også bliver tænkt på vores skoleform, hvad angår de undervisningspligtige elever.
3. Først og fremmest deler vi bekymringerne over, at ikke alle elever får tilstrækkeligt udbytte af deres skolegang. Ligesom vi deler bekymringerne over, at en række af de grundlæggende menneskeretlige og samfundsmæssige værdier ikke deles af alle.
4. Vi deler hensigten om, at det er godt, nødvendigt og nyttigt at reflektere over sin skolepraksis.
5. Vi er dog af den opfattelse, at det ikke er central styring og tendenser til enshed, der skal til for at rette op på disse forhold. Man kunne spørge sig selv, om tendenserne ikke burde have været modsatte for at imødekomme forestillingerne om den globale verden. Det multikulturelle. De mange valg – og de krav disse stiller til den enkelte og store og små fællesskaber,
6. Når vi beder om at måtte bruge udvalgets tid, skyldes det, at lovforslagets bemærkninger og de bemyndigelser, der følger med - til administrationen
 - a. rokker ved forholdet mellem reel og formel frihed i dansk skolepolitik
 - b. reducerer mangfoldigheden og viljen til at være eksperimenterende.
7. Herudover har foreningen i sit høringssvar tilkendegivet, at vi finder det langt rigtigere, om Undervisningsministeriet i stedet

- ville udnytte sine eksisterende bemyndigelser til at gribe ind, hvor undervisningen ikke står mål med, eller er i strid med fundamentale rettigheder.
8. Der er som udgangspunkt stor forskel på den folkeskoleundervisning, der tilbydes i Søllerød og i Hvide Sande, og elevernes Pisascore de to steder er formodentlig mere forskellige, end det danske gennemsnit og andre landes gennemsnit. Og der er endnu større forskelle på eleverne i klasserne uanset om de er elever, det ene eller andet sted. Disse forskelle kan hverken fjernes ved formulering af ens trin og slutmål eller ved diverse former for tests.
 9. Man må spørge, om ikke forskelligheden og samspillet mellem den offentlige og den frie skole i stedet kunne ses som en styrke i forhold til den omgivende verden – og at Danmark her kunne gå foran.
 10. De frie skolars frihed forstået som frihed til en selvvalgt vinkling – og ikke en frihed til ikke at levere varen.
 11. De færreste efterskoler har problemer med centralt fastsatte slutmål i fagene, sådan som de kommer til udtryk i prøvebestemmelserne, men skal vi også styres af centralt formulerede del- eller trinmål, så mener vi, vores mulighed for at hjælpe den enkelte elev til at udnytte sine evner bedst muligt - bliver reduceret.
 12. Vi har i efterskolen set, at de ændrede krav til at stå mål med i forbindelse med 10. klasse lovgivningen har indsnævret variationen i skoleformens tilbud på en måde, der især er gået ud over de svagest funderede elever og de elever, der kunne bruge større og nye udfordringer. Selvfølgelig kan skolerne formulere slutmål, der er højere end folkeskolens i relation til sidstnævnte elever.
 13. De frie skoler er små enheder, der – med dette forslag – vil få store og yderligere krav til dokumentation, En dokumentation, som også skal stå mål med de omfattende mål, der gælder folkeskolen.
 14. I Efterskoleforeningen kan vi fra tid til anden være i tvivl om, hvorvidt en af vore medlemsskolars undervisningsmæssige tilbud står mål med folkeskolens undervisning. Og vi kan i sådanne situationer undre os over, at elever og forældre alligevel vælger at betale for undervisningen på skolen. Bliver vores tiltro til skolens undervisning svækket, hører det med til foreningens beskyttelse af skoleformens omdømme og elevernes interesser,

- at vi bidrager til selvjustits, og hvis usikkerheden bestyrkes, at vi da beder Undervisningsministeriets tilsynsmyndighed træde til.
15. Vort største problem med friskoleloven – og den effekt den efterfølgende kan have på efterskolernes undervisning af elever i 8. og 9. klasse – er den indsnævring, der sker af spillerummet for at stå mål med – en indsnævring der tenderer mod ensliggørelse. Centrale kundskaber og færdigheder har aldrig været gældende for efterskolerne – men nu bliver såvel trin- som slutmål – ikke formelt, men reelt bindende eller i det mindste retningsstyrede for efterskolerne.
16. Set fra Efterskoleforeningens side vil forslaget medføre mere, der skal stå mål med – og mindre tid til det, der er skoleformens særkende. Det, der også kan være med til at give de elever, der er kørt fast i det boglige større selvværd.
17. Som det sidste, jeg vil nævne er formålsparagraffen. Det undrer os, at lige nøjagtig denne er blevet så omfattende. Detaljeringsgraden i paragraffen – ikke indholdet som sådan.
18. Tak.